

Imprimat legal.

REALITĂȚEA

(SAU LUCRURILE AȘA CUM LE VEDEM CU OCHII)

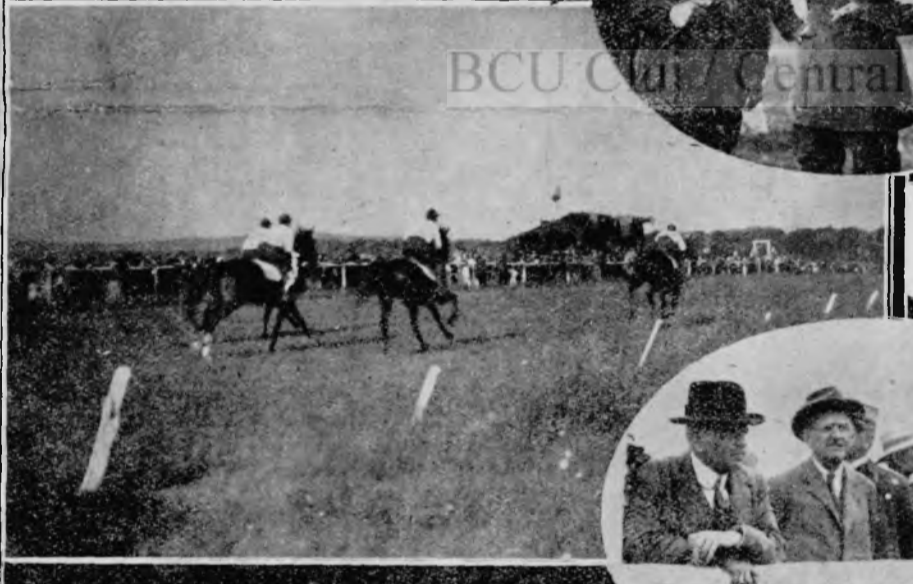
ILUSTRATĂ

<p>PREȚUL ABONAMENTULUI</p> <p>Pe trei luni Lei 70</p> <p>Pe o jumătate de an Lei 130</p> <p>Pe un an întreg Lei 250</p>	<p>PENTRU STRĂINĂȚATE</p> <p>Jugoslavia și Cehoslovacia Lei 300</p> <p>Pentru America \$2</p>	<p>Apare totdeauna Duminică</p> <p>Editor și Redactor: J. E. SIMA</p>	<p>Redacția și Administrația:</p> <p>Cluj, Str. Regina Maria 38.</p> <p>Telefon: 4-46</p>	<p>Anunțuri se primesc la Administrația fiecărui cu prețuri convenabile</p>
---	--	---	---	---

ALERGARILE DE CAI DELA JUCUL DE JOS

In zilele de 21 și 22 Mai, pe hipodromul dela Jucul de jos au avut loc alergări de cai pentru clasificarea produsilor hergheliei statului dela Bonțida. La această manifestare sportivă au participat pe lângă un numeros public clujan oaspeți din București, între alții

d. Carp, secretarul general al ministerului de agricultură. In ziua de Duminică,

necă, au concurat la alergări de garduri ofițerii activi din județul Cluj. Ilustrația noastră reprezintă pe cei trei învingători:

In ovalul de sus, dela dreapta la stânga d. locotenent Aurel Negoescu, câștigătorul premiului I. (18.000 lei). D. Căpitan I. Hiescu, câștigătorul premiului al III-lea (6000 lei). D. locot. Em. Dimitriu, câștigătorul premiului al II-lea (8000 lei). In amândouă zilele de alergări D. General Dănilă Pap, comandantul corpului VI armată, (in ovalul din mijloc) a urmărit cu mare atenție cursele. Pentru publicul Clujan, cursele de cai dela Jucul de Jos au însemnat o după ameză petrecută in aer liber, afară din oraș. Ilustrațiile noastre reprezintă lumea care a participat la aceste alergări. In ovalul de jos, se vede un grup de ofițeri, urmărind cursele

Tragedia Căp. Nungesser

Nungesser e unul dintre cei doi aviatori francezi cari și-au înscris numele in cartea eroilor sacrificați pe altarul cuceririi spațiului. Nungesser și Goli au plecat din Paris la New-York, cu gând să traverseze Atlanticul. Probabil o furtună a dat un sfârșit tragic acestei călătorii.

Sacrificiul suprem

Domnișoara Mai Ling Wong, o tânără fată chineză, de 19 ani, o frumoasă răpitoare pentru poporul galben, și totodată foarte bogată, și-a mutilat fața, desfigurându-se in chip îngrozitor. Motivul acestui gest disperat e că părinții nu i-au admis să rupă cu tradițiile, să calce toate legile și să se căsătorească cu albul pe care-l inbia. Ei au silit-o să ia de bărbat un nobil chinez, care-i ceruse mâna. Po când era condusă într-o lectică la templul chinezesc unde urma să se officieze nunta, domnișoara Mai Ling Wong, cu un cuțit și-a brădat adânc fața, in cinci locuri. In fața altarului, când a dat vâul într-o parte, soțul s'a îngrozit: in locul gingașului chip pe care i-l cunoștea, și-a găsit mireasa cu fața plină de sânge închegat, o grozăvie de care a fugit înspăimântat și astfel domnișoara Mai Ling Wong, va rămânea pe veci credincioasă dragostei sale dintâi, căreia i-a sacrificat tot ce o femeie are mai scump: frumusețea.

REALITATEA

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Cluj, strada Regina Maria Nr. 36.

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe un an întreg Lei 250
Pe o jumătate de an „ 130
Pe trei luni „ 70

PENTRU STRĂINĂTATE

Pentru America \$2
Iugoslavia și Cehoslovacia . Lei 300

Editor și Redactor: J. B. Sima

DUMINECĂ 29 MAIU, 1927.

Vorbă de clacă

La țară, toamna în nopțile cu lună, sătenii se adună pe rând, când la unul, când la altul, făcând clacă de desfăcat porumb; iar în nopțile lungi de iarnă se fac, — sau mai precis, se făceau odinioară, — vestitele clăci, cari erau un fel de... ceaiuri dansante și jocuri fixe rurale, cu singura deosebire că pe lângă puhoiul de vorbe, glume, povești și ghicitori, se aducea și un folos real gazdei.

Aceste clăci, rămășiți de pe vremea „boerescului“, și cari, pe cât se spune, au început să dispară din obiceiurile satelor, erau prilejuri bine venite pentru întâlnirea tineretului. Luau parte și oamenii în vârstă, nu numai pentru a aduce un folos gazdei și a potoli focul tineretei, dar și pentru a se veseli. Toată vorbăria fără rost și fără rezultat, care se depăna la aceste clăci, românul cu spiritul său sintetic, a botezat-o: „vorbă de clacă.“

Când cineva se întinde la vorbă numai ca să-i treacă timpul face vorbă de clacă. Se înțelege că nu sunt tocmai rari ocaziile când vorba de clacă își revarsă șuvoiul zădărniceii sale, dar nici într-o ramură de activitate omenească nu se irosește atâta vorbă de clacă cum se întâmplă în politică. Iar dintre politicieni, specialitatea vorbelor de clacă o deține opoziția și ea să nu se desmintă, partidul de la guvern, când trece în opoziție, întrebunțează același procedeu de a perde timpul cu vorbe de clacă.

S'au văzut cazuri când oratorii opoziției — (oratorul este un om care vorbește frumos, foarte mult, și adesea ori nu spune nimic) au ținut pe loc debaterile parlamentare cu vorbăria lor deșirată, sunătoare și goală. Din această pricină parlamentului i se mai zice și palavrăment.

În parlament, vorba de clacă se cheama odinioară interpelare. Dar, curentul unei democrații nesincere, săltărețe și zgomotoasă, democrație de vorbe și zăpăceală, accentuat în depresiunea morală de după marele războiu ne-a adus cu el în parlament pe lângă interpelările străvechi, și un verbalism de suburbie, o gesticulație de cuvinte și un torent de imprecățiuni, cari rămăneau odinioară la partea incintei de reprezentanță națională.

Și dacă odinioară, vorba de clacă avea căutare în politică numai dintr'un spirit de contradicție isvorit din interesul de partid, ea se făcea într'un stil ales cu eleganță, curtenitor și spiritual. Astăzi, vorba de clacă în politică deși are același mobil, se face însă cu'n verbalism adeseaori respingător și cu gesticulație foarte rurală.

Rezultatul democrației la noi este scoborârea discuțiilor politice la nivelul mahalalei și negarea prin fapte a celui mai elementar spirit democratic, așa că însăși democrația noastră este o vorbă de clacă.

Goana după cucerirea Aerului

Atlanticele a fost învins. — 28 ore din America în Europa.

După ce a cucerit focul, aburii și electricitatea, omul se slujește de aceste forțe spre a nimici spațiul și timpul.

Tot mai iute, tot mai sus! Desigur că în lupta aceasta cad jertfă cei mai buni. Cu atât mai mare e gloria celor cari ies învingători.

Aviația e la începutul ei. Pentru prima dată, în 1904, doi englezi, frații Orville și Wilbur Wright, reușesc să sboare câțiva kilometri, cu un aparat mai greu decât aerul. În lumea întreagă faptul a produs un entuziasm de nedescris.

În decurs de 23 de ani, aviația a făcut pași gigantiști: aeroplanul a atins viteze de peste 400 km. pe oră; Bonnet s'a putut înălța până la 12 mii metri; Collizo a putut sbura 38 de ore fără întrerupere; s'a putut menține timp de o oră,

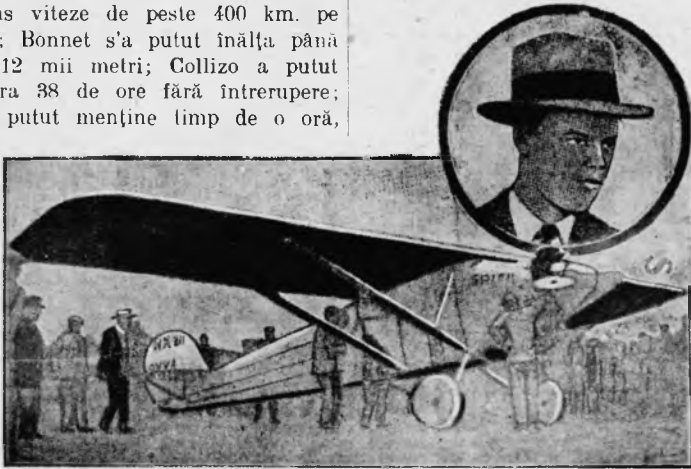
probabil răpuși de o furtună, aviatorul american Lindbergh a isbutit să treacă oceanul singur.

Charles Lindbergh e de origine suedez și n'are decât 25 de ani.

Comandant al aviației din garda națională în statul Missouri, Lindbergh, era un necunoscut până mai zilele trecute.

În ziua de Miercuri, 12 Mai aviatorul a sburat cu avionul său din California, dela San Diego, până la New-York, străbătând întregul continent american în 21 ore cu o viteză medie de 200 km. pe oră.

Această călătorie l-a impus în atențiunea americanilor. Deacea

Lindbergh și avionul său.

cu o greutate mai mare de 6000 kilograme, la 3000 metri înălțime. Aviatorii au înconjurat pământul și au trecut de patru ori oceanul Atlantic cu opriri.

Astăzi o nouă frunză de laur se adaugă la cununa de glorie a Aviației.

Un aviator american, căpitanul Charles Lindbergh, a reușit, sburând 28 de ore, în șir, fără oprire, deasupra apelor fără țărături, să treacă Oceanul Atlantic, din America în Europa, la Paris.

După ce cu o săptămână înainte, doi aviatori francezi, Nungesser și Coli, au făcut o încercare nenorocită, dispărând fără urmă, fiind

când a declarat că se înscrie printre concurenții la premiul de 25.000 dolari, instituit de d. Orteig pentru trecerea Oceanului, s'au găsit mulți cari să aibe încredere în acest tânăr întreprind. Lindbergh a plecat Vineri seara din New-York și a sosit Sâmbătă noaptea la Paris.

Nu numai Parisul dar lumea întreagă a fost emoționată de acest succes al aviației, căci deasupra bravurei tânărului aviator se desprinde clar din fapta lui Lindbergh că omenirea a făcut un pas înainte: lumea se strânge, legăturile dintre continente devin mai solide, oamenii se apropie unii de alții, și progresele științei și ale civilizației îi unesc într'o mare familie.

Aș vrea să știu...

În această rubrică vom da răspuns întrebărilor de ordin general, ce ni-se vor pune, și vom lămurii orice nedumerire științifică sau practică. Răspunsurile se vor da pe rând, în limita spațiului de care dispunem.

Care e cel mai cuminte animal?

Ca și între oameni, și printre animale există în aceeași familie unii indivizi mai bine dotați și alții mai prost.

Sunt mulți învățați cari tăgăduiesc animalelor orice inteligență, admițând că toate acțiunile acestora sunt pornite exclusiv de instinct.

Cei cari au observat însă mai multă vreme, un câine, o furnică, etc., nu poate fi de aceeași părere.

Trebuie dela început să stabilim că inteligența unui animal nu poate fi măsurată decât cu gradul de înțelegere a unui fenomen nou în viața sa și a speciei sale.

Un câine pe care-l țin în casă, și care înțelege că trebuie să se ceară afară după ce a văzut de două, trei ori că te supără când murdărește, e incontestabil că e inteligent. În felul acesta privesc lucrurile vom observa că e greu a vorbi de inteligență — decât cel mult prin comparație între ele, — la animalele inferioare: la nevertebrate, la pește, reptile, betraciune, și pasări, deși mai ales printre acestea din urmă, cele mai multe au un extraordinar spirit de orientare, și pot lua diferite deprinderi, după nevoie.

Dintre mamifere — animale cu sânge cald, care nasc pui vii și-i hrănesc cu lapte — în afară de om, care-i regele naturii, unele soiuri de maimute și mangutani și

în imediata lor apropiere, câinele sunt animalele cele mai cumiști. Aceste posed și o extraordinară capacitate de recunoaștere. Calul despre cari mulți cred că e foarte inteligent, are de fapt mai mult un simț precis de orientare. El nu poate face nici o deosebire între oameni.

Dece lampa care arde cu petrol afumă fără cilindru, și cum se explică încetarea fumului după ce se pune cilindru?

Petrolul are nevoie de mult aer ca să poată arde bine. Altminteri arderea nu e completă, rămân adică multe particule mici de cărbune neare, care formează un fum negru, îndalță ce vine în părți mai reci.

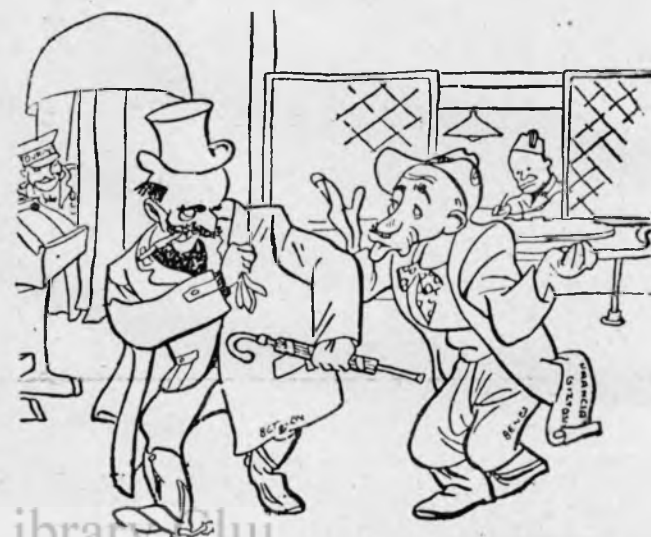
Lămpile cu petrol constituiesc un fel de cuptor mic: fitilul se tot îmbilă cu combustibil (petrol) pe care-l aduce în partea de sus a lămpii. Prin grătarul metalic dela partea inferioară intră aerul rece care e tras prin cilindru ca într'un coș. Desigur că dacă luăm cilindru de sticlă jos, lampa nu mai trage — tot așa cum într'un cuptor, căruia i-am strica hornul, nu s'ar mai produce curentul de aer necesar arderii — și lampa va scoate fum.

Imediat ce punem cilindru la loc curentul de aer se restabilește, arderea se face complet și fumul încetează.

»Realitatea» politică

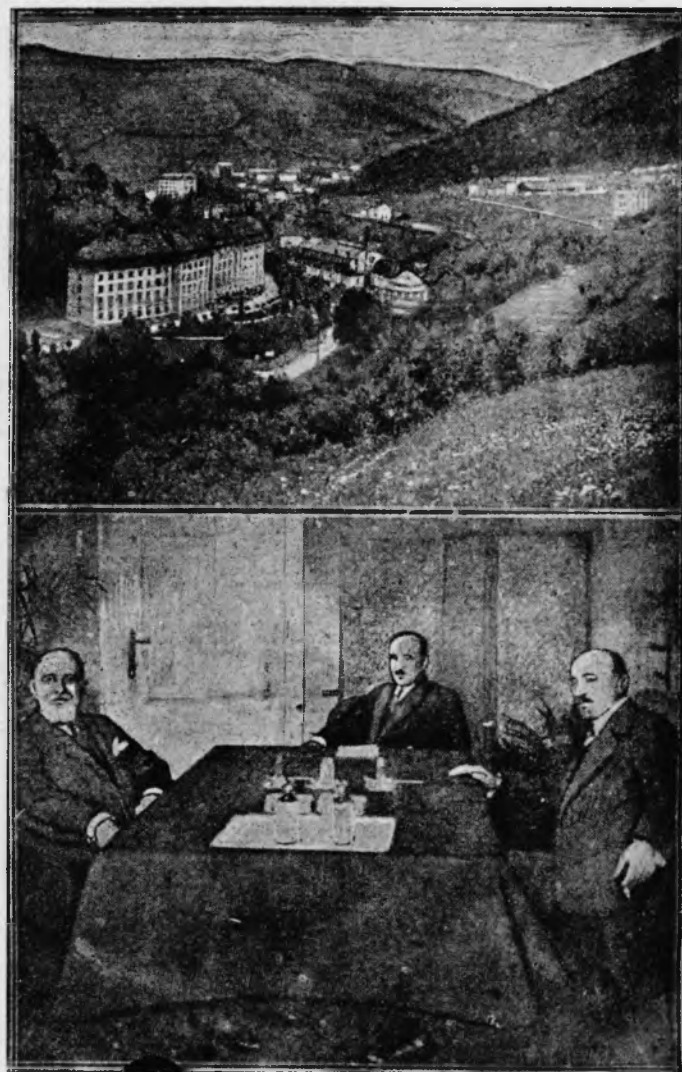

Acrobatul care zădărnicește toate ședințele Societății Naționale. —Evening News,—London

SOCIETĂȚILE DE ASIGURARE

Bethlen: „In fine, m'am asigurat impotriva oricărui accident“.
Beneș: [cu polița de asigurare franceză în buzunar]: „Dar să presunem că soc. de asigurare dă faliment?“
Bethlen: „N'ai frică, Domnule, m'am asigurat eu și la o firmă engleză.“
(—Pesti Hirlap—Budapesta)

CONFERINȚA MICEI ANTANTE

Sus: Vedere din Iachimov, orașul unde a avut loc conferința.
Jos: Cei trei miniștri la masa de conferință.

Am arătat în numărul nostru trecut că la Iachimov, în Cehoslovacia s'a ținut conferința Micii Antante. Fotografia noastră reprezintă, dela stânga la dreapta pe d-nii Mitilieu (minist. ul nostru de externe) d. Beneș (Cehoslovacia) și Marinković (Iugoslavia).

ÎN GRĂDINA MORȚEI

PIUL și RACHIUL, iată două noțiuni sinonime cu MIZERIA, RUINA, DECĂDEREA și RUȘINEA vieții omenești.

Opiul își alege victimele dintre oamenii din Orient, din țările de Răsărit, mai ales din China și India, unde milioane de ființe omenești au căzut pradă acestei otrăvi.

După cum opiul ruinează pe orient, tot astfel rachiul și alte băuturi spirtoase distrug pe Europeanii civilizați. Un mare învățat a spus: alcoolul omoară jumătate din omenire și nimicește familia.

* * *

În ultimul timp opiul și rachiul au reinceput, cu mai multă furie, opera lor de distrugere, înregistrând biruințe noi și făcând milioane de victime.

Traficul cu opiu alcătuiește una dintre cele mai ipocrite probleme, ce se desbat la Liga Națiunilor, mai ales în ceea ce privește acele țări, care făcând parte din Ligă, au păreri hotărâtoare și se ocupă totodată de acest trafic rușinos.

Acum un sfert de veac, când China a refuzat să introducă această otrăvă în țară și a protestat împotriva introducerii forțate, Anglia și Japonia și-au trimis vasele de război, în mările Chineze, ca să amenințe cu moarte imperiul ceresc, dacă nu va îngădui importul opiuului.

Nu de mult, Liga Națiunilor, cu toată autoritatea de care dispune, s'a ocupat de chestiunea aceasta. Rezultatul la care a ajuns a fost nul, pentru simplul motiv că se atingeau interesele a doi dintre cei mai însemnați membrii din Ligă: ale Angliei și Japoniei.

* * *

Mii, sute de mii de jugăre de pământ sunt acoperite cu floarea de mac, din care se fabrică opiul. Acest opiu aduce câștig bun celor cari îl cultivă, în schimb el nimicește milioane de oameni și degenerază sute de mii de familii. Desigur că aceasta n'are nici o importanță, atâta vreme cât guvernele din Londra și Tokio încasează, sub formă de impozite asupra traficului cu opiu, sume enorme. Nici n'ar putea fi altfel: dela războiul țării sunt înglobate în datorii și e nevoie de venituri, pe orice cale, indiferent dacă aceste venituri sunt produse pe urma degradării și lacrimilor omenești.

Priviți ilustrația din fruntea acestei pagini și vedeți că fiecare floriceică înseamnă un CAP DE MORT. Desenatorul a fost bine inspirat când a scris cuvântul OPIU cu craniile victimelor, pe care această otrăvă le face.

Victimele făcute de cealaltă otrăvă, soră bună cu opiul, RACHIUL, nu sunt mai de invidiat. FABRICILE NOASTRE

Opiul și rachiul sunt ce e două unități cu care se măsoară civilizația de azi: se bea azi într'un an mai mult decât s'a beut în patru mii de ani înainte.

În ilustrația noastră se găsește GRĂDINA MORȚEI: cu coasa în mână grădinarul harnic care, moartea, își secără an de an milioane de victime, dintre beutorii de opiu și de rachiou. Cu o mână moartea culege, cu cealaltă seamănă julea, durerea, avântul curmat, ruina și rușinea omenească. Ca un spectru din nopțile morții are cuvântul opiu scris din craniile celor morți de această otrăvă. Aături de dansul s'ar putea scrie și felul cuvântului RACHIU. Amă două aceste otrăvuri înseamnă distrugerea multor zeci de mii de oameni dar totodată un bun câștig pentru câțiva cari trăiesc din vitile celor cuprinși de rău al acestor vin neucigătoare.

DE SPIRT, zi după zi, varsă milioane de litri de otrăvă, în viața a sute de mii de familii, cari după urma rachiului au ajuns în mizerie, de râsul lumii și la marginea prăpăstiei.

După cum s'ar pune capăt răului produs de opiu, prin împiedicarea cultivării macului, tot astfel nenumăratele victime ale rachiului ar fi salvate, dacă s'ar închide fabricile de spirit, de lichioruri și de vinars.

* * *

Dar după cum se cultivă opiul, pentru că el aduce câștiguri mari cultivatorilor și fabricilor, care-l prefac în otrăvă, precum și guvernelor din țările care-l exportă. TOT AȘA guvernele Europene nu distrug și nu închid fabricile de spirit, pentru că de pe urma lor încasează venituri însemnate. Nu numai guvernele au beneficii, dar și cei cari pregătesc aceste otrăvuri au câștiguri de TREI SUTE LA SUTĂ.

Statul vrea să CĂȘTIGE, indiferent de ce pătesc cei slabi, cari cad victimă acestor otrăvi, indiferent că se nimicesc sute de familii, indiferent că sute de mii de copii rămân orfani, sau se nasc schilozi de pe urma rachiului.

La ce folosesc toate spitalele, toate sanatoriile, toate clinicile, a căror întreținere costă sute de milioane lei pe an, dacă nu se curmă dela rădăcina răul, care pe lângă celelalte boale și suferințe omenești, mai mult decât toate, duce la ruina și degradarea unui neam și a unui popor.

* * *

Dar orice PROTEST împotriva acestor două rele: a opiuului și a rachiului, este zădarnic. Atâta vreme cât îndărățul răspândirii lor stă dorința de câștig, ele vor continua să înflorească, ori cât de mare ar fi suferința pe care o produc.

sare apoi, pe rănile deschise, decât să încerce gustul opiuului sau rachiului, spre a vedea cum este.

* * *

Ușor și repede se capătă gust pentru aceste două otrăvuri, fără ca victima să-și dea seama de ce face, luându-le. Am auzit pe mulți spunând: „EU POT SĂ BEAU FIINDCĂ AM PUTEREA SĂ MĂ OPRESO CÂND TREBUE.” Cel care vorbește astfel e pierdut pentru totdeauna: nu există voință omenească atât de puternică încât să se opună obiceiului odată format.

OBIȘNUIȚA BEUTURII E TOT UNA CU LANȚUL MORȚII ATĂRNAT DE GRUMAZ.

Băgați-vă bine în cap că, atât opiul cât și rachiul și toate celelalte beuturi spirtoase, înseamnă o moarte înecată dar sigură a trupului și o moarte repede a minții.

O socoată despre cât beau oamenii

Un învățat s'a apucat și a făcut o socoată despre câtă beutură alcoolică bea un om în timp de 20 ani. A luat pe unul ce bea moderat, adică un singur pahar la cina și mâncare. Socoata a ieșit așa după cum o arată chipul de alături. Atâtea butoaie de beutură golește în timp de 20 ani, cel ce bea câte 2, cel mult 3 pahare de beutură la zi. I se pare omului o nimica toată dar iată ce se strânge în timp de 20 ani.

Despre cei bețivi, învățatul n'a putut face socoata în butoaie, ci a făcut-o într-o asemănare. O moară mănătă cu apă zice învățatul — ar putea măcina ceasuri întregi cu beutura câtă o bea un bețiv într-o viață întreagă. Iar lacrimile ce le varsă o femeie simțitoare într-o viață întreagă după bărbatul ei bețiv, s'ar putea scoate câteva kilograme de sare (lacrimile au în ele materie sărată.)

Iată o socoată mai mult de plâns decât de râs. Nu-i așa??

„Lumina Satelor” — Sibiu

Dacă prin legi bine chibzuite, s'ar lua câștigul care este la fabricarea spiritului și a rachiului, „INDUSTRIA” ar peri dela sine. STATUL, cu bună credință să renunțe la beneficiile pe care le are de pe urma rachiului, să renunțe la venitul pe spirtoase, și atunci va avea forța morală necesară, ca să închidă toate fabricile de otrăvă.

Fără îndoială că e mai blândă moartea în urma glonțului de revolver în cap, decât moartea pe urma otrăvurilor de felul rachiului, al opiuului, al morfinei sau al cocainei.

Sinuciderea n'are urmări decât pentru victima singură a acestui act de nebunie. Cu vremea sinucigașul e uitat.

Opiul și rachiul însă, nu distrug numai pe cel care le soarbe cu lăcomie, dar sapă temelia întregii familii și are urmări în toată linia de urmași, până la a treia și chiar a cincea generație. Averi întregi se prăpădesc, familii cinșite și onerabile se ruinează și sunt conduse pe drumul rușinei și al decăderii.

* * *

Cel care cade victimă opiuului sau rachiului, începe astfel: „VOIU GUSTA ACUM ODATĂ SĂ VĂD CUM ESTE” sau „BEAU NIȚEL CA SĂ-MI UIT DE NECAZURI.” Sărmanii de ei! Nu știu că această primă gustare va deschide poarta pentru gustări tot mai dese, care la un moment dat nu se pot potoli decât prin doze tot mai mari de otrăvă.

Cine este cel care să zică: „Ia acest gârbaci și trage-mi cu el câteva pe pielea goală, să văd cum este când ești biciuit?” Fără îndoială că nu se găsește nici un om atât de mărginit ca s'o facă. Totuși, cu mult mai folosit ar fi cineva dacă s'ar supune unei asemenea biciuiri, ori cât de dureroase, și ar presăra chiar

DIN SECRETELE POLIȚIEI FRANCEZE

Urmărirea bandiților motorști

CAPITOLUL III.

Înapoiasesem tocmai de la New-York unde Banister și cu mine petrecusem câteva luni într-o continuă excitație, investigând faptele comise de o asociație secretă cunoscută sub numele de

Măna Neagră, când prima crimă comisă de acel grup ce în curând fu cunoscut ca Bandiții Automobilști, înspăimântase tot Parisul prin neașteptarea îndrăzneală și cruzime.

În Franța, lumea se mai cutremură și acum de groază, când se vorbește de Banda Bonnot. Este aproape de necrezut că timp de luni de zile acești feroși bandiți și anarhiști atacau, omorau și jefuiau în ziua mare și în străzile cele mai frecventate ale Parisului, bătându-și joc de imensele eforturi ale întregului aparat polițienesc.

Rolul meu în această dramă, începu în ziua când luai în serviciul meu ca șofer și mecanic pe tânărul Jules Bonnot. Era un tânăr destul de simpatic și după ce l'am încercat ca șofer cu automobilul meu, eram atât de impresionat de dibăcia sa încât îl angajai la moment prezintându-l șefului laboratorului meu. Stătu în serviciul meu vreo șase luni și mă servea bine, deși avea un singur mare cusur. Nu putea suporta o observație și mormăia furios la cel mai mic cuvânt de dojană.

După un timp carecarea observai că se împrietenise bine de tot cu desenatorul meu mecanic, un anume Ducret și faptul acesta îmi displică pentru motive pe cari le voi explica. Ducret se afla în slujba mea de mai bine de un an de zile și nu puteam găsi nici un cusur activității sale, totuși simțeam că nu-i totul în regulă la acest om.

Vorbind într-o zi cu d. Bertillon, faimosul criminologist, l'am pomenit pe Ducret și l'am descris. D. Bertillon îmi făgădui să-l caute în colecția sa de fotografii, spre a vedea dacă nu cumva, din întâmplare este cunoscut. Așa se întâmplă. În ziua următoare fui chemat la telefon și primii niște informațiuni cari mă neliniștiră mult.

Numele adevărat al desenatorului meu nu era Ducret. Se numea Albert Erlenbach, era elvețian de origine și fusese remarcat în țara lui pentru tendințele sale anarhiste.

Nu exista nimic serios împotriva lui Ducret, dar el fusese prins în mrejele anarhiștilor francezi, prezidat și condus de acel fanatic milionar Fromentin. El devenise editor și redactorul șef al unei foaie tendențioase „L'idée libre” sau Gândirea liberă, iar casa sa era locul de întâlnire a celor mai joase caractere ale mișcării anarhiste. L'am chemat imediat pe Ducret la mine în birou, rugându-l să fie prevăzător cu teoriile sale în fața lucrătorilor mei, deoarece erau toți oameni cumsecade și eu nu doream să se molipsească și ei de aceste idei.

Bietul Ducret izbucni în lacrimi, asigurându-mă că cea mai scumpă dorință a sa era de a scăpa de toată această încurcătură, căci oamenii aceia îl înspăimântau. La Berna, orașul său natal, anarhia era numai un ideal și nimeni nu încerca vreodată să pună în practică. Dar Parizienii sunt violenți și setoși de sânge și cel mai teribil dintre acești anarhiști era Bonnot și cu dânsul cel mai bun prieten al său, Raymond Callenin, supranumit „Savantul”.

Acest Raymond era un băiat de 18 ani numai, ca și Bonnot, dar asta nu-l împiedica să îndemne pe ceilalți să practice învățăturile

anarhiste. Abia puteam crede că Jules Bonnot, acest băiat liniștit, putea fi în realitate un tip atât de feroce. Totuși, în dorința ca lucrătorii mei, oameni cinști și credincioși, să nu fie îndrumați spre prăpastia anarhistă, m'am hotărât să concediez pe Bonnot imediat. Îl cunoșteam prea bine pe Fromentin și pe partizanii săi fanatici.

Am făgăduit a nu repeta cele comunicate de Ducret, dar îl chemai pe Bonnot comunicându-i că nu mai aveam nevoie de serviciile sale de șofer. El plecă în aceeași zi, mormăind amenințări împotriva mea și a tuturor blestemăților de capitaliști.

În ziua următoare Ducret nu veni la lucru, dar îmi trimise o scrisoare informându-mă că viața sa fusese amenințată din pricina celor ce-mi comunicase asupra lui Bonnot. Mă rugă totuși să nu menționez faptul acesta prietenilor mei dela siguranță. M'am îndreptat îndată spre casa unde știam că locuiește Ducret, dar mi-se spuse că acesta se mutase de acolo cu câteva săptămâni în urmă. La urma urmei, mă gândii eu, Ducret este liber să facă ce poftescă și nu era datoria mea să mă amestec în treburile sale.

După câteva săptămâni tot Parisul fu alarmat de o agresiune brutală și îndrăzneală, — prima dintr-o serie de crime comise de bandiții automobilști, cum fură imediat porecliți. La auzul acestui nume toată lumea se cutrenura de groază.

Într-o dimineață pe la orele 10 a. m. un funcționar de bancă, Gaby, cobora strada Ordner, una din cele mai zgomotoase străzi ale Parisului, îndreptându-se către unul din sediile lui „Credit Foncier” ce se afla în această stradă. Era îmbrăcat în costumul bine cunoscut al comisionarilor francezi de bancă, purtând pălăria tricorn. Sub braț purta o servietă de piele legată de mijlocul său printr-un lanț și un lacăt de oțel, așa cum se obișnuiește. Această servietă conținea treizeci de mii de franci în bancnote, și cecuri în valoare de vreo 55 mii franci.

Tocmai vis-à-vis de intrarea principală a băncii, un automobil cu marca Dion-Bonton, staționa de o oră în același loc. La volan se afla un lănar cu șapca trasă pe ochi și fumând țigară după țigară. Înăuntrul automobilului se aflau alți trei oameni cari aveau aerul că așteaptă pe cineva. Când omul dela bancă se apropiă, doi dintre automobilști se îndreptară încet înspre dânsul.

Bineînțeles că nimeni nu-i băgase în seamă, căci staționarea unui automobil într-o stradă atât de frecventată era lucru foarte obicinuit. Când fu la o distanță numai de 2 metri de tânărul Gaby, unul dintre automobilști, scoase un revolver automat și îndreptându-l asupra îngrozitului tânăr spuse cu o voce liniștită și rece: „Dă-mi servietta, Gaby, ori de nu, ești un om mort”.

Gaby o luă la fugă, ținând servietta prețioasă strânsă de trupul său. Văzând aceasta, fără a șovăii o clipă, omul cu pistolul trase de două ori și ambele gloanțe îl nimeriră pe nenorocitul funcționar, care se clătina și căzu la pământ. În timpul acesta, celălalt sări și se repezi la geanta cu bani, trăgând de lanțul de oțel care avea lacăt dublu.

Mai înainte ca vreunul dintre spectatorii îngroziți să poată face vreo mișcare, omul cu revolverul scoase încă o armă din buzunar și așintind-o asupra mulțimei o amenință cu moartea în caz că ar încerca să intervie.

Între timp, văzând că geanta nu poate fi eliberată, tovarășul său luă un cutit din buzunar și tăia pielea

de care era fixat lacătul. Întreaga întâmplare nu dură mai mult decât un minut. Tânărul care ședea la volan puse între timp motorul în mișcare, iar cel de al treilea care până atunci rămăsese inactiv, deschise cu o mână ușa și cu revolverul în cealaltă amenința mulțimea crescândă. Îndată ce criminalul cu servietta se află în siguranță în automobil, șoferul dădu drumul motorului și în timp ce vehiculul se puse în mișcare, ceilalți doi săriră înlăuntrul.

Cățiva dintre cei mai curajoși dintre spectatorii îngroziți, alergară după automobilul cenușiu, în timp ce căruța unui vânzător de bere,

încercă să-i ajutească calea. În chip metodic și cu mult sânge rece cei trei bandiți începură să tragă în acei cari încercau să-i oprească, unul țintind dintr-o gaură a peretelui automobilului, iar ceilalți de la fereastră.

Unul dintre gloanțe lovi pălăria căruțașului, iar un altul lovi un cal. Bineînțeles că în momentul acela caili începură să necheze și să lovească cu copitele, ceea ce făcu pe căruțaș să fie nevoit a se ocupa de ei. Între timp, tot trăgând în mulțime, automobilștii dădură viteză maximă mașinei, care, împrăștiind lumea în dreapta și stânga, și condusă cu multă dibăcie, dispăru în câteva clipe.

Văzând că orice urmărire este inutilă, mulțimea se adună în jurul rănitului care zăcea la pământ, leșinat și sângerând din două răni grave în abdomen. Ridicându-l ușor, l-au dus în bancă. Această tragedie, se petrecuse atât de repede încât funcționarii și oamenii băncii acum abia veneau în grabă spre ușe spre a vedea ce se întâmplase.

După cum se știe, Parisul își mai menține porțile cari închid orașul; la fiecare din aceste porți, automobilele ce intră sau părăsesc Parisul sunt oprite spre a plăti o anumită taxă asupra benzinei. Se comunică imediat gardienilor acestor porți să oprească o mașină de culoare cenușie, cu numărul 701 B2, care va voi să iasă afară din oraș.

Până în prânz, toate porțile Parisului erau păzite de o trupă de oameni înarmați cu revolvere. Dar nu se văzu nici semnul automobilului cenușiu. O sută de funcționari dela Siguranța cercetării Parisului în sus și în jos, dar automobilul și călătorii săi rămăseseră ascunși misterios. Tânărul rănit fu transportat la spitalul „La Titie”, într-o situație critică, așa că nu putu fi interogat în aceeași zi.

În dimineața următoare, fui chemat la prietenul meu Dufresne de la Siguranță, care mă întrebă asupra lui Ducret și asupra lui Bonnot. I-am dat toate informațiile posibile, iar apoi dânsul îmi povesti toate cele întâmplate. Domnul Dufresne era de părere că anarhiștii dela „Idée libre”, trebuiau să aibe un amestec în această afacere.

I-am dat lui Dufresne o fotografie a lui Bonnot, conducându-mi mașina electrică, fotografie care era de dată recentă. În cursul zilei m'am dus și la d. Bertillon, uitându-mă prin colecția sa de fotografii, spre a vedea dacă nu cumva găsesc vreuna ce seamăna cu descrierile ce le aveam asupra celor patru bandiți, ca să ne înlesnească cercetările.

Desigur că aparența șoferului cu mașina cenușie, așa cum era descris de căruțaș, se potrivea de minune cu aceea a lui Bonnot, așa cum îl cunoșcusem eu.

Caracteristic pentru el erau calmul și dibăcia cu care lucrase.

Doi dintre bandiți se ascunseră într-o casă numită „Cuibul roșiu”, iar dl Lepine, prefectul Poliției din Paris, a fost trimis la fața locului și încurând a sosit într-o mașină puternică. Dl Lepine a dat ordin că nu mai voește se moară vreunul din oamenii săi și imediat a început atacul asupra „Cuibului roșiu”.

Impresurarea diților la roșiu

Impresurarea fortăreței unde erau ascunși bandiții motorști care la un timp terorizeau Parisul și împrejurimile

Banditul care a impus

În aceeași seară, pe când mă aflam în mica mea casă de țară dela Chaoslle, odihnindu-mă și citind, auzii telefonul. Era vocea lui Ducret, teribil de agitată, care mă întrebă de nu puteam veni imediat la Passage de Chichy No. 15, deoarece avea o comunicare foarte importantă de făcut.

Mă rugă însă să nu informez poliția, până ce nu voi auzi despre ce era vorba. Îmi mai spuse că eram în perfectă siguranță și deci pot veni singur. Am luat automobilul și alunecând un revolver în buzunar, m'am îndreptat imediat înspre locul indicat. Acesta era o mică alee murdară și strâmtă. Coborând din automobil, mi-am pipăit drumul prin întuneric, până ce ajunsei la o mică fereastră de unde o rază de lumină se strecura printre predele.

Era No. 15. Nu avea nici un fel de sonerie, dar ușa era deschisă. Împingând-o, am intrat într'un gang întunecat, la sfârșitul căruia găsi o odaie unde se aflau diferite mașini de tipărit, iar fostul meu funcționar Ducret era foarte ocupat cu orânduirea unor paginată. Când dădu cu ochii de mine, el sări înapoi, palid și speriat. Putui vedea că omul acesta trecuse printr-o spaimă violentă. Îndată ce văzu cine era musafirul, se îndreptă în vârful picioarelor înspre ușă, unde ascultă câteva clipe. Apoi, înapoiindu-se spre locul unde stam eu cu mâna în buzunarul care conținea revolverul, el își puse mâna tremurând pe umărul meu, șoptind:

„Callenin, La Science și un anume Garnier, au comis atacul. Știu multe încă, dar nu îndrăznesc să vorbesc. Poate ai și fost văzut venind aci. Din fericire, ei știu că am lucrat pentru dumneata, așa că pot spune că ai venit spre a mă ruga să revin în laboratorul d-tale. Pentru Dumnezeu, faceți ceva împotriva lor, căci și acum ei plănuiesc alte crime și mult mai îngrozitoare încă”.

„Cine a mai fost cu dânsii?” am

întrebat vorbind și eu în șoapte. „Erau patru bandiți. Jules Bonnot era șoferul; iar celalt era un anume Dieudonné.”

„Unde se ascund?”

„Ah, domnule, mi-e frică, nu îndrăznesc să-ți spun”. Apoi vorbind cu glasul tare zise: „Nu, Domnule, nu mă pot înapoia să lucrez pentru d-voastră. Este inutil. Viața mea aparține „Ideii Libere” și cauzei anarhiei”.

Înțelegând acest semn, începu să discut cu dânsul, oferindu-i o leafă mare în caz că s'ar hotări să se înapoeze la mine. Apoi mi-am luat rămas bun. Mi-am dat apoi seama că temerile lui Ducret erau bine fondate, căci în timp ce-mi puneam motorul în funcțiune, văzui mai multe umbre întunecate cari se strecurau prin aleea îngustă și murdară. Era vădit că venirea mea fusese văzută, și că fusesem urmărit și spionați tot timpul. Timp de o clipă am vrut să mă întorc, căci eram neliniștit asupra soartei care-l aștepta pe Ducret, dar m'am temut că nu voi putea să-l ajut cu nimic. Atunci m'am oprit la cel mai apropiat post de poliție și, asigurându-mă că nimeni nu mă urmărise, am cerut comisariului să posteze pe cineva lângă Passage de Chichy, în caz că Ducret ar avea nevoie de ajutor. Comisarul îmi făgădui să îndeplinească cererea mea.

Găsind că este mai nimerit ca să nu fiu văzut mergând spre Cartierul nostru general, așa că, în loc de a mă îndrepta înspre Quai d'Orsay, unde știam că-l voi găsi pe d. Guichard, șeful Siguranței, sau pe locțiitorul său, d. Jouin (care muri mai târziu de mâna lui Bonnot) m'am îndreptat spre casă, comunicând cu aceștia pe cale telefonică.

În dimineața următoare, m'am dus cu d. Jouin la spital, unde se afla internat Gaby. Pacientul era în stare conștientă acum și i-am

**Inconjurarea casei
in care bandiții se
refugiase.**

**Pe de lături se vede
garda de polițiști
postată pentru a în-
dăpărta lumea din
raza jocului de glo-
anțe în cursul „răz-
boiului“ dintre ban-
diți și poliție.**

ban-
Cuibul

**Pentru a se putea apropia de „Cuibul roșu“, centrala și
locul de ascundere și apărare al bandiților, poliția fran-
ceză s'a ascuns în căruța cu fân pentru a nu fi suspectați**

Garnier,
at pe Gaby

dat să privească vreo șase foto-
grafii, a diferiți indivizi suspecti.
Le privi pe rând, liniștit, până ce
ajunse la fotografia lui Garnier. Cu
măinile tremurânde ne-o întinse și
nouă, strigând: „Acesta este — este
omul cu ochii înspăimântători. Nu
voi uita niciodată acești ochi și
felul cum m'a privit când a spus:
„Dă-mi geanta, Gaby.“ Acesta este
omul care m'a împușcat. Sunt sig-
gur de lucrul acesta“.

Medicul ne rugă să plecăm im-
ediat, deoarece bietul băiat era ter-
ribil de agitat. Plecând, l'am mai
auzit repetând: „Ochii aceia, —
ochii aceia, terribil“.

Informația dată de Ducret fu con-
firmată. Garnier, Raymond La Sci-
ence, Bonnot și Dieudonné, erau
acei cari atacaseră și furaseră pe
funcționarul băncii, iar Garnier era
acela care-l împușcase.

Fotografia sa, care se afla în po-
sesiunea Poliției de când fusese în-
chis de mai multe ori pentru fapte
mai mici, fu publicată pretutindeni,
oferindu-se un premiu pentru are-
starea sa. Dar multe zile în rând
nu se mai auzi nimic despre ban-
diți. Apoi deodată, o nouă serie de
crime aruncă groaza printre locu-
torii Parisului.

Într-o dimineață se găsi pe dru-
mul care ducea la suburbia Bezons,
un om rănit mortal, sângerând din
mai multe locuri. Diferite leziuni
de pe trup dovedeau că el se îm-
potrivise din răspuțeri înainte de a
fi fost doborât. Ei muri în timp ce
era transportat la o fermă din apro-
piere, strigând disperat: „Bonnot
m'a împușcat. Trădătorul! Nu voia
să împartă cu mine!“

Scrisorile găsite în buzunarul mor-
tului dovedeau că acesta fusese un
anarhist militant și desigur, unul
din complicii lui Bonnot. Nu trecu
multă vreme și ni-se comunică că
biroul unui notar din Pontoise fu-
sese violat de către o bandă înar-
mată care-l atacase cu revolverul,

foarte supus și începu iar să dea
drum motorului. Mulțimea care se
adunase începu să discute cu poli-
listul, zicând: „Sunt străini, cari
nu înțeleg și nu vorbesc franceza;
lasă-i să plece“.

Totuș funcționarul urmă mașina
înspre curbă, și văzând că auto-
mobiștii nu ripostează, scoase car-
netul din buzunar. Imediat acela
care se afla la motor, dădu viteza
maximă acceleratorului și mașina,
care era foarte puternică, o luă la
goană. Curajosul polițist se urcă
pe motor, încercând să pue mâna
pe frână. În aceeaș clipă, oamenii
cari se aflau în fundul mașinei,
fără a spune un cuvânt, apăsă-
ră asupra unor automate. Patru ful-
gere urmară și nenorocitul sergent
căzu la pământ, rănit mortal. Mai
înainte ca spectatorii îngroziți de
spaimă să poată acționa într'un fel
oarecare, mașina zbură, protejată
de puhoiul de vehicule care-i ur-
mau.

O mare confuzie urmă acestei în-
tâmplări. Mai mulți șoferi de taxi-
metre încercară să-i urmărească.

Dar traficul era atât de
întes la această oră și în
această arteră centrală a
Parisului, încât n'au fă-
cut decât să mărească con-
fuzia. Din nenorocire
unul dintre taximetriștii că-
că o fânără față, iar alte
două abia au putut evita
o ciocnire cu un tramvai.
Încă odată criminalii scă-
paseră neatinși.

Între timp polițistul
Garnier fusese transpor-
tat la cea mai apropiată
farmacie, unde muri după
câteva minute. Mașina era
identică cu Panhard-ul
care în aceeaș zi fusese
furat dela garaj.

Parisul cerea cu vehe-
mență arestarea acestor
monștri și toate forțele din organi-
zația Scotland Yard fură mobilizate.
Dar și de această dată, oricât
ar părea de necrezut, toate urmele
bandiților dispăruseră. Mașina Pan-
hard fu găsită după 2 zile, într'o
groapă într'o stare reparabilă.

Bineînțeles că toate colțurile și
ascunzătorii anarhisti erau sever
spionate. În sfârșit, după mai multe
zile de spaimă Dufresne îmi co-
munică telefonic că îl găsiră pe
Dieudonné. Fuse arestat în casa
fratelui său care fusese și el are-
stat pentru că îi oferise azil. Am
hotărât a-l luat pe Gaby, care putea
umbla acuma, la închisoare, spre
a-l confrunta cu Dieudonné. Dar
această confruntare nu dădu nici
un rezultat. Dieudonné fu așezat
printre mai mulți arestați și Gaby
intră. După ce privi tot rândul de
deținuți se opri în fața lui Dieu-
donné și zise:

„Acesta este omul care m'a îm-
pușcat“ — „Spuneai înainte că
Garnier era criminalul care a tras
în d-ta, spuse d. Yonin.

Bineînțeles, Dieudonné făcu mult
caz de această eroare, protestând și
afirmând că este nevinovat. Este
adevărat că e anarhist, dar nu co-
misesse niciodată vreo crimă, și nici

nu fusese unul dintre cei patru agre-
sori ai lui Gaby.

Deși Dieudonné fu apoi trecut
printr'o a treia cercetare în odaia
pe care francezii o numesc în chip
sarcastic „Odaia mărturisirilor spon-
tane, n'am aflat nimic care să ne
ajute a găsi pe ceilalți bandiți.
Mai urmară încă alte două crime
și era vădit că ele fuseseră comise
tot de această nelegiuită bandă.
Apoi veni un fapt care atinse cul-
mea nerușinării!

Un șofer și un mecanic conducea
un automobil înspre locuința pose-
sorului său la Compiègne. Ei fură
văzuți de un hangiu din împreju-
rimile Parisului, unde se opriră
spre a lua ceva hrană. Ceva mai
departe pe șosea se afla o mică co-
libă, pe cari lucrătorii cari pie-
truiuau șoseaua o întrebuințau spre
a-și depozita uneltele. Plugarii
unui câmp învecinat observară doi
oameni lângă colibă; ambii păreau
a fi supraveghetori căci posedau
uneltele obicinuite și păreau a lua
măsuri. Istoricul tragediei, așa cum
fu relatată de un plugar care își du-
cea căruța cu fân la oraș, este ur-
mătorul:

Apropiindu-se de această colibă
văzu automobilul care venea spre
dânsul. Ocoli într'o parte spre a-și
ține calul și așteptă, deoarece calul
său se speria de automobile. În cli-
pa aceea, presupuși lucrători își
aruncară uneltele și pășind în mij-
locul șoselei, porunciră șoferului să
oprească automobilul. Șoferul ascu-
lit și automobilul se opri drept în
fața colibei. În aceeaș clipă, alți
patru oameni cari până atunci fu-
seseră ascunși înlăuntru, se repe-
ziră spre automobil începând să
tragă mai multe gloanțe în șofer și
în mecanicul său. Acesta din urmă
sări jos, încercând să se ocrotească
în dosul mașinei, dar era prea târ-
ziu. Rănit de moarte, se mai ținu
câteva clipe, apoi căzu jos mort.

Șoferul, care era mai curajos,
încercă să pue automobilul în miș-
care, dar o ploaie de gloanțe din
toate părțile, îl trânti jos mort. Să-
rind în locul său, unul dintre ban-
diți puse mâna pe volan, în timp ce
ceilalți îl aruncară pe șoferul mort
în drumul mare, iar ei săriră în
automobil pe la spate. În curând
automobilul pieri în depătare.

Atrași de zgomotul revolverului,
sătenii veneau în goana mare și
găsiră pe bătrânul plugar (ținând
câii de căpăstru, iar pe cei doi ne-
norociți zăcând morți pe șosea.

Vestea acestei odioase crime nu
ajunsesse încă la Paris, când o alta
și mai feroasă fu comisă în micul
orașel sportiv Chantilly. Întâmp-
plarea aceasta mi-a fost relatată de
un jockey englez, care fusese mar-
tor ocular, și iată ce mi-a poveș-
tit: Pe la orele douăsprezece din
zi, pe când ducea niște cai ce tre-
buiau să ia parte la viitoarele curse
la locul lor în grajd, văzu un au-
tomobil mare cotind în strada prin-
cipală din Chantilly. Mergea cu o
viteză nebună și trecând pe lângă
el, acesta auzi pe unul dintre cei
ce se afla înlăuntru, strigând: Opre-
ște, oprește. Am mers prea departe.
Banca este acolo.

**Transportarea corpului neînșfilit a inspectorului de poliție Jouin
din casa în care fu surprins de bandiți și omorât.**

Automobilul se întoarse până în
fața celei mai mari bănci din Fran-
ța, „Société Générale“. În loc însă
le a se opri acolo, făcu un sem-
cerc și încetini mersul, luând-o
spre Paris. Mai mulți oameni să-
riră din automobil și intrând în
bancă, fără a rosti vreun cuvânt,
începură să tragă în funcționarii ce
stăteau plecați asupra lucrului lor.

Casierul încercă să ia un revol-
ver dintr'un sertar, dar căzu mort,
străpuns de gloanțe. Patru dintre
funcționari fuseră omorâți, iar alți
cinci fură răniți. Sărind peste con-
toare, nelegiuiții începură să adune
toți banii ce se aflau în sertarul
casierului, cât și în casa de bani
care era deschisă. Intretimp, șoferul
sta afară, ținând strâns frâna ma-
șinei, cu motorul deschis, gata de
fugă. Pe față avea o expresie ori-
bilă.

Tovarășul său un individ cu păr
roșu, sta la spatele mașinei, cu fața
înspre stradă de unde oamenii în-
cepură să vie în goană. Ținea în
mână un revolver dublu și începu
să tragă în toate direcțiile, încăr-
când iar repede revolverul. Atunci
jockeyul fu cuprins de teamă pentru
câii săi și vru să se îndepărteze;
rămase însă destul de aproape spre
a vedea sfârșitul.

Înlăuntru, bandiții adunaseră tot
ce-au putut, apoi se repeziră afară.
Fără a mai rosti un cuvânt, me-
canicul dădu drumul mașinei, în
timp ce bandiții săriră într'însa.

Banditul cu părul roșu alergă du-
pă dânsii, tot trăgând în mulțimea
îmbeșunată de groază și de țipete.
Pe când motorul își aduna viteza,
bandiții din spatele automobilului
îl ridicară și pe dânsul. Apoi, prin-
tre strigătele și blestemele specta-
torilor acestei agresiuni, automobi-
tul dispăru în goană pe șoseaua ce
duce la Paris. A doua zi, mașina fu
din nou găsită abandonată la Asnie-
res, și criminalii scăpaseră din nou.

În dimineața aceea, ei omoriseră
șase oameni și răniseră alți opt;
consumaseră în total vreo cincizeci
de gloanțe, furând optzeci de mii de
franci în aur și hârtii de valoare
de-ale băncii.

Imediat instituția „Société Gé-
nérale“ oferii un premiu de o sută
mii de franci pentru capturarea cri-
minalilor. Atrași de această imensă
sumă, voluntari din toate colțurile
alergară la Siguranță, oferindu-și
serviciile. Intreaga forță a Poliției
secrete pariziene fu acum concen-
trată spre descoperirea acestor fio-
roși criminali și grație unei munci
neobosite, câțiva fură prinși de de-
lectivi.

Prin siretenie, trei anarhiști bine
cunoscuți fură prinși într'o văgăună
subterană, unde se aflau în socie-
tatea a trei femei, cari se dovediră
a fi în legătură cu Bonnot. La unul
dintre acești anarhiști se găsi un
bilet de garderobă cece duse la
arestarea unui anume Carony, care
fiind dus la închisoare, încercă să
se sinucidă. Fu supus unui interog-
ator amănunțit, din care reieșea
că banditul cu părul roșu, care în-
trebuințase pușca la Chantilly era
un tâmplar cu numele de Sondy.
Tot astfel se află că capul bandei
se numia „La Science“ deoarece
studiase la o școală tehnică, pose-
dând astfel anumite cunoștințe și
pricepere științifice.

În sfârșit Sondy fu prins și ceva
mai târziu fu arestat și „La Scien-
ce“, conducătorul acestei bande de
tâlhari. Într'un interval de o săp-
tămână, nouăsprezece bărbați și trei
femei se aflau închiși de noi. Gar-
nier, Bonnot și alți câțiva mai erau
încă liberi, și la orice moment o
nouă tragedie putea să survină,
cece se și întâmplă după câteva
zile!

Bonnot omoară și scapă.

Călăuzit de informațiile obținute
în odaia banditului „La Science“,
d. Jouin, bine cunoscutul locțiitor
al Șefului Poliției Pariziene, însoțit
de sergentul Colmar și de un poli-
tist, se duseră la Petit Ivry, o loca-
litate mică din apropiere, unde in-
trară în casa unui lăcătuș numit
Gauzy, întrebându-l cari sunt loca-
tării săi.

(Cetiți urmarea în pag. 7).

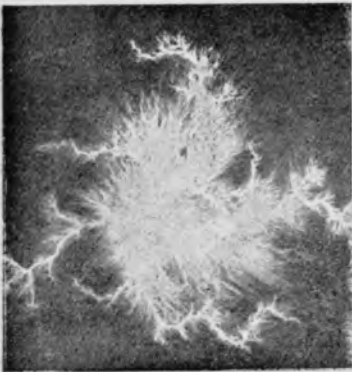
Energia Fulgerului Să ne îmbogățim cunoștințele

Suntem în luna furtunelor:
Făr' de veste nouri grei se adună
la orizont și ca munți negri, uriași,
se rostogolesc pe bolta cerească.

Se întunecă zarea și atmosfera
apăsătoare de zădăf. Deodată un
fulger brăzdează cerul și brubuitul
tunetului se prăvălește ca un muget
puternic și furios. Ploaia prinde a
cădea în ropote, și din când în
când, cu un sgomot asurzitor, trăs-
netul isbește câte un vârf le munte,
sau câte un copac mai înalt.

Românul își face cruce, și sunt
mulți cei cari cred în poveștile
opilăriei, care explică tunetul ca
uruitul carului sfântului Ilie, iar
fulgerul ca pocnetul, liciului său.

Ce sunt fulgerele și ce e tune-

tul? Fulgerele sunt niște scântei
electrice, de-o forță neînchipuită și
mari cum omul n'a putut produce
incă, nici cu cele mai puternice
mașini.

Când doi nouri, încărcăți cu elec-
tricități de sus contrar, viu în su-
ficiență apropiere unul de altul, se
produce între ei o descărcare elec-
trică, manifestată prin fulger. Tu-
netul e sgomotul, mărit și el în
proporție, care întovărășește orice
descărcare bruscă de electricitate.

Dacă apropiem cei doi poli ai
unei mașini electrice, sau ai unui
condensator, între ei se va produce
o mică scântee electrică, de câțiva
centimetri, și vor auzi o pocni-
tură.

Cea mai mare scântee electrică
care s'a putut produce, în instala-
țiile colosale industriale, care există
în Statele Unite, acolo unde se fo-
losește un curent de un milion de
volți, a fost de trei metri lungime.

Ce înseamnă oare această, față
de unele fulgere, care ating până la
18 kilometri?! Cu ce voltagiu se
produc asemenea descărcări? Min-
tea omenească nici nu poate con-
cepe această forță.

Oamenii au putut să măsoare
lungimea fulgerelor, distanța la
care se produc și durata lor. De-

părțirea, la care se produce un ful-
ger, poate fi măsurată ușor, de or-
cine.

Fulgerul și tunetul, după cum am
spus mai sus, se produc deodată,
în același timp.

Noi vedem însă toldeauna, întâi
fulgerul și mai în urmă, după un
timp mai scurt sau mai lung, au-
zim tunetul. Cauza pentru care în-
tâi vedem fulgerul și apoi auzim
tunetul, trebuie căutată în iușeala
diferită, cu care se propagă lumina
și sunetul. Lumina străbate eterul
cu o iușeală de 300.000 km. pe se-
cundă, prin urmare cei câțiva kilo-
metri, cât este până la cei mai în-
depărtați nouri, lumina îi va stră-
bate, într'un timp, care nu numără:
**vedem fulgerul în momentul în care
se produce.**

(Citiți urmare în pag. 7.)

Să ne îmbogățim cunoștințele

„Luminează-te și vei fi.“

*Cine vrea să se deosebiască de animalele, care umblă
căutând în jos și sunt sclave ale pământului, câtă să pri-
viască în jurul său, să pătrundă înțelesul minunat al firii,
și adunând cunoștințe să merite cu adevărat numele de „stă-
pân al naturii“.*

*Pagina aceasta este scrisă pentru ca cititorii când au
răgaz să se poată instrui.*

Construcție gigantică de mai multe mii de ani. — Marele zid al Chinei

Inginerii Chinei Antice au lăsat
moștenire posterității, trei opere
colosale, care nu sunt între arte de
nici o lucrare omenească: **Marele
zid, marele Canal și Puntea cea
mare dela Hangchow.**

Dintre aceste minunății, toată lu-
mea cunoaște din auzite, „**zidul
chinezesc**“, pentru că expresia a fost
adoptată în toate limbile, cu un în-
țeles simbolic.

Sunt însă foarte puțini acei cari
știu cât e de mare, cât e de vechiu
sau cum se înfățișează acest zid.

De fapt nici nu se știe precis
când a început să se lucreze această
barieră gigantică.

La început nu era decât o linie
de turnuri, ridicate la trecătorile
munților dela marginea țării și pe
malurile apelor cari trăiau acești
munți.

Cu cinci secole înainte erei
noastre (acum 2500 ani) un print
anume Tehoungchan și-a pus su-
pușii să facă ziduri între mai multe
din aceste turnuri.

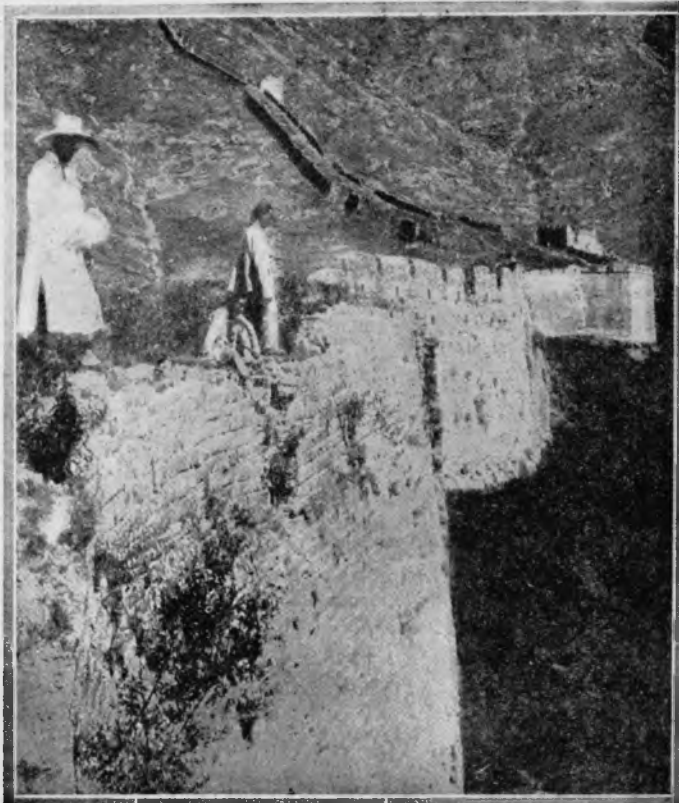
Rețeaua de ziduri n'a putut fi ur-
mărită până azi de nimeni, nu
există nici chinezi cari să fi um-
blat dealungul zidului întreg. Căci

Deși datează de mai bine de treizeci de veacuri, marele zid al
Chinei s'a păstrat în bună stare pe toată întinderea sa gigantică.
Pietrele au fost unite una cu alta printr'un ciment al cărui secret
de fabricație s'a pierdut.

Vedere Panoramică a zidului care parcurge accidente de teren și trece munți înalți de mii de metri.

Cele două margini ale zidului

acesta începând dela țărnul gol-
fului Petchili, dela Marea Galbenă,
merge de se pierde în pusturile
Turkestanului Oriental, după ce stră-
bate Nordul Chinei și o parte mare
din Thibet.

Inginerul american **Frederick
Glapp**, care a stat mai multă vreme
în nord-estul Chinei, a urmărit zi-
dul chinezesc pe distanța cea mai
lungă. Dânsul a publicat în revista
Geographical Review o serie de da-
te interesante, de care ne servim
și noi. Mai întâi vom observa că
marele zid nu e rectilini: el for-
mează o serie de linii curbe și frân-
turi care nu țin seama de nici o
orientare. Nu există încă o hartă
precisă a acestui zid, dar câteva
porțiuni au fost ridicate de câțiva
ingineri și din descrierile lor se
poate vedea cât de capricios e
drumul urmat de zid. Astfel deși
între Sihai (65 km. la Nord de Pe-
king) și țărnul mării, calea dreap-
tă e de 200 kilometri, pe când lun-
gimea sectorului de zid care unește
aceste puncte e de 486 km.

Stăvilarul gigantic, care e acest
zid al Chinei, nu prezintă o uni-
tate arhitecturală. Înălțimea care
în mediu e de 7 metri, atinge în
unele porțiuni 18 metri. Grosimea

Alexandru Volta

Contele Alexandru Volta, s'a năs-
cut la Como în 19 Februarie 1745
și a fost unul dintre cei mai mari
fizicieni.

El e descoperitorul electricității
mecanice.

Volta a inventat pila galvanică,
observând că între două metale di-
ferite, implantate într'o soluție de
acid, ia naștere un curent. Tot el
a găsit principiile mașinii electrice.
A fost multă vreme profesor la
Pavia.

Volta a murit la 5 Martie, 1827.

Știința care de atunci a progresat
enorm, datorește foarte mult ace-
stui patriarh al său.

la bază variază între 5 și 8 m. 50,
grosimea la vârf între 4 și 6 m.

Deasemenea variază felul mate-
rialului întrebuințat la construcție,
după natura locului, pe unde trece
zidul.

Aci e făcut din bucăți de piatră
tare, cu îngrijire cimentată, din-
coace din cărămidă, cu temelie din
blocuri de gresie. Într'un loc archi-
tectii n'au putut să întrebuințeze
decât noroi presat, în altul au clă-
dit pentru vecinicie, întrebuințând
numai blocuri de granit.

Fundamentul e săpat în stâncă
tare, în formă de două șanțuri pa-
ralele, depărtate unul de altul cu
8—10 metri.

În aceste șanțuri sunt așezate
ziduri de granit făcute din bucăți
mari de 4 m. 50—5 m., groase de
1 m. — 1 m. 50 și așezate unele
peste altele până la o înălțime de
8 metri, începând dela pământ.

Pe această temelie de neclintit
se ridică un al doilea zid făcut din
cărămizi mari, și de o calitate atât
de bună cum chinezii nu mai știu
să fabrice azi.

La distanță de 100—200 metri,
se deschid porți în partea interioa-
ră (sau partea chinezească) care
permite trecerea pe scările ce duc la
drumul de veghe. Când se dădea
 alarma, soldații puteau, fără să se
expună săgeților asediatorilor, —
să alerge la locurile de luptă.

Drumul de veghe, care formează
creasta zidului, e larg de vreo 4-5
metri, în sectoarele model. E ca o
șosea bună și s'a păstrat în stare
atât de perfectă, încât automobilele
pot circula pe el foarte bine.

Turnurile, dinstanțate și ele cu
100—200 metri, au o înălțime mij-
locie de 13 metri. Ele serveau ca
posturi pentru sentințele, care de
sus puteau anunța taberei din do-
sul zidului apariția dușmanului.
Semnalele se dădeau fie prin tele-
grafie optică, prin oglinzi metalice,
fie cu ajutorul smeeilor de hârtie.

Canalele de scurgere pentru apa
de poaie împiedică o ruinare a zi-
dului.

Dacă ținem seama de depărtarea
de unde, în cele mai multe cazuri
trebuiau aduse pietrele, de timpul
care a fost întrebuințat spre a le
ciopli de întreaga lucrare formida-
bilă, trebuie să recunoaștem că ge-
niul chinezesc a pus în umbră cu
totul piramidele egiptului.

În unele sectoare provinciile
Chan-Si și Chen-Si, felul terenului
a impus întrebuințarea unui mate-
rial care se poate considera drept
strămoșul betonului nostru armat.

Marele zid a fost construit mai
ales spre a opri hoardele mongole
care năvăleau în mod periodic în
nordul Chinei. Deaceia acest zid
a fost întărit în regiunea Pekin-
gului și înspre Mongolia de Sud.

(Citiți urmare în pag. 7.)

Din secretele poliției franceze

(Urmare de pe pag. 5).

La răspusul acestuia că nu are nici un locatar, ei începură să procedeze la percheziționarea casei. Fără a fi înarmat, d. Jouin se urcă în etajul casei, deschizând ușa unei mici încăperi care cu perdelele lăsate era învăluită într-o umbră completă. Aprinzând un chibruț, Yonin începu să se uite împrejur. Înaintând puțin, ușa fu închisă în urma lui; întorcându-și capul văzu un om care sta rezimat de dânsa. Dând repede un semnal tovarășilor săi cari se aflau jos, el începu o luptă cu individul misterios. Omul căută să-l evite, lovindu-l în stomac. Impleticindu-se, Jouin dădu o lovitură puternică agresorului cu bastonul care se rupse în două. În clipa aceea sergentul Colmar năvăli în odaie; fu primit cu două gloanțe din partea necunoscutului, care se postase într-un colț al camerei. Nenorocitul sergent căzu pe spate, în pragul odăii, alunecând apoi dealungul scării până jos. Fără a șovăi, deși nu avea nici o armă asupra sa, Yonin se luă iar la luptă cu necunoscutul, luptă urmată de o altă împușcătură. Se încinse acum o teribilă bătaie pentru posesiunea revolverului, încă o lovitură de gloanțe, și Jouin, șeful detectivilor, zăcea mort, iar Bonnot, căci el era, scăpase și de astă dată.

Anarhiștii la Petit-Ivry.

După aceasta, ne-am dus mai târziu înspre o comunitate ciudată, care-și avea reședința la Petit Ivry. Casa aparținea unui anume Fromentin, un milionar care dădea pământ și case anarhiștilor la Petit Ivry. Apropiindu-ne de una din aceste mici locuințe un rus, anume Dubois, strigă către un copil care sta lângă dânsul:

„Fugi! Ascunde-te!”

Unul dintre detectivi se apropie de Dubois, poruncindu-i să ridice mâinile. Se auzi o detonătură, un glonte trecu pe lângă capul detectivului, drept răspuns; dar era cert că nu venea dela Dubois. Fusesse trimis dela una dintre fresetrele primului etaj și ridicând ochii văzui fața convulsionată de furie a omului pe care-l căutam... Bonnot! La rândul nostru pornirăm o adevărată ploaie de gloanțe și Dubois impleticindu-se, mai avu destul curaj să ia copilul și să fugă cu el în dosul casei.

Imediat „Le Nid Rouge (cuibul roșu) cum se numea locul acela și în chip foarte potrivit, fu înconjurat din toate părțile. Pentru moment nu mai puteam întreprinde nimic căci, telefonând cartierului nostru general spre a cere ajutorul carabinierilor noștri, d. Lepine, energic și faimosul prefect de Poliție, ne dădu ordin sever ca nu cumva să mai întreprindem ceva înainte ca să fi sosit și dânsul la fața locului.

Atacul asupra Cuibului Roșu.

Peste puțin timp sosi și d. Lepine cu un automobil foarte puternic și începu imediat să organizeze atacul în așa fel, spunea dânsul, încât niciunul din oamenii săi să nu fie omorât. Un cordon de jandarmi cu carabina la umăr împrejmuia casa. Aproape două sute de puști și revolvere fură puse în acțiune de către d. Lepine și mai multe ore de arădând împușcăturile continuau fără întrerupere. Casa era foarte puternic zidită, și niciunul din gloanțele noastre n'o putea vătăma, căci nu-i distrugea decât fereștrele. În sfârșit, văzând că de inutil este a trage cu revolverul într-o casă de piatră și cum era imposibil a se folosi de artilerie într-o localitate atât de populată, cineva ne sugeră ideea să aruncăm casa în aer cu ajutorul dinamitei. Problema importantă era cum să așezăm dinamita împotriva casei.

Obținurăm o căruță de fermă pe care o încărcăm cu fân. Cu ajutorul unor frânghii legarăm mai multe căpșe de fân atât în fața, cât și în părțile laterale ale casei. Apoi rechiționarăm niște saltele pe cari le-am legat de ambele părți ale că-

ruței. Astfel protejați, doi oameni se puteau apropia de casă în dosul căruței, plasând o doză de dinamită împrejurul pereților casei.

Când aceste pregătiri fură completate și căruța era pregătită, calul fu înhamat și începurăm să achiziționăm voluntari. Un locotenent și cu mine ne oferirăm și furăm acceptați. Mulțimea care abia putea fi ținută deoparte de către gardiani, începu să tipe și să-și manifeste aprobarea, și încet, am început să înaintăm spre casă, astfel încât să nu riscăm calul: noi doi rămăseserăm în urmă, umblând într-o singură filă.

Când am ajuns la o mică distanță de casă, un glonte lovi pe unul dintre cai în picior, bietul animal începu să necheze din răspuneri.

Prinderea și moartea lui Bonnot.

Trecură câteva minute de spaimă în care timp eu încercai să calmez animalul înspăimântat. Probabil că în timpul acesta fui văzut dela fereastră, căci două gloanțe fură iar trimise înspre mine. Pălăria îmi zbură din cap, și o lovitură durosă în umărul drept mă împinse, impleticindu-mă spre locotenentul Fontan. Sângele începu să-mi țâșnească din mâncăci; un glonte îmi trecu prin braț, așa că nu-l mai putui mișca. Dacă ar fi fost un glonte obișnuit de revolver, brațul mi-ar fi fost complet nimicit, dar proiectilele întrebuintate de pistoalele Mauser cauzează numai o mică gaură curată, afară doar de cazul când lovesc osul.

În sfârșit ajunserăm atât de aproape de casă, încât cei doi bandiți cari se aflau înăuntru nu mai puteau împușca fără a nu fi văzuți. Am rezimat căruța de perete și apoi ne-am băgat dedesubtul ei, fixând o bombă de dinamită într-un mic spațiu pregătit anume. Am dat foc și ne-am dat puțin înapoi. Explozia fusesse calculată și timp de cinci minute, cu ceasul în mână, am stat în așteptare, nerăbdători. Dar nu se întâmplă nimic. După zece minute, am ghicit că preparatul trebuie să fi fost defectuos și că trebuia să facem totul din nou. Intretimp umărul îmi fu bandajat și deci îmi puteam întrebuinta brațul. Am insistat cerând ca tot eu să fiu trimis încă odată, și astfel am condus iar calul spre casă.

De data aceasta asedianții începură un foc puternic asupra fereștelor, așa că bandiții dinăuntru, fură împiedecați de a răspunde și ei tot astfel. Iar fixarăm bomba și dădurăm foc, așteptând de astă dată să vedem dacă arde bine. Tot urmărindu-ne, bandiții își uită datoria, așa că timp de câteva minute focul încetase.

Aceste clipe erau însă să ne coste aproape viața, căci când ne depărtam, un corp negru trecu în zbor din fereastră spre noi. Nu-și atinse ținta, adică fața căruței, dar explodă cu un sgomot teribil în dosul ei. Fânul fu împrăștiat în toate direcțiile. Noi am fost aruncați la pământ și căruța fu răsturnată în timp ce calul, fără hamuri, sări speriat. În același timp, făcu explozie și mina noastră și furăm acoperiți cu pietre, var și zid. Cu un strigăt jandarmii se rezeziră înspre casă.

M'am ridicat cum am putut și am ajutat și locotenentului să se scoale. Alergând înspre spărtura din perete, am ajuns tocmai la timp spre a vedea sfârșitul.

Dubois zăcea mort pe podea și părea a fi mort de mai multe ceasuri. Bonnot singur ne ținușe piept, alergând dela o fereastră la alta și trăgând un foc după altul. Fu găsit zăcând în dosul unui pat de trestii și când văzu apropiindu-se de dânsul pe Sergentul Fleury, Bonnot trase ultimul foc — în tavan.

Era o masă de rănitot trupul său și deși er încă viu, nu mai putea supraviețui multă vreme. Totuși era conștient și când fu ridicat

spre a fi transportat la spital mai putut striga: „Ticăloșule!”

Muri câteva clipe după internarea lui în spital, unde fu dus cu automobilul. Nu mai rămăneau acum decât doi ultimi bandiți ai acestei bande, Garnier și Villemin.

În odaia unde Dubois și Bonnot rezistaseră atâtea vreme, găsirăm 20 de pistoale, 5 mii de gloanțe și douăzeci de bombe de nitro-glicerină. Într'un colț se afla o ladă cu explozibile de care era legată o făclie. Această făclie ardea când năvălirăm în odaie, dar nu fusesse observată de nimeni. Când am văzut-o, era numai la câțiva centimetri distanță de praful explozibil; se stinsese udată fiind cu sângele care curgea din rănile lui Dubois, care zăcea în apropiere. Fără această întâmplare ciudată, am fi fost toți sfârâmați în mii de bucăți.

Pe urma ultimilor doi bandiți.

Acum trebuia să mai găsim pe Garnier și Villemin și speram să-i putem prinde vii. Spionii poliției se învârteau pretutindeni și după ce raziile polițienestii pătrunseră în toate ascunzăturile, cercul în care formalmente trebuiau să fie prinși devenea din ce în ce mai mic. Era evident că nu părăsiseră orașul și desigur era mai probabil că erau ascunși aci, decât prin suburbii.

După cum descoperirăm în urmă, ei se plimbară liberi prin Paris, dar cu înfățișarea atât de schimbată încât nimeni nu-i putea recunoaște. Eram în legătură strânsă cu toate cercetările, și astfel într-o seară pe când cinam cu vechiul meu prieten Dufresne, acesta primi o scrisoare prin care i-se comunica că Garnier fusesse întâlnit de niște trecători, cari imediat informară Siguranța.

Când ajunserăm la locul unde fusesse văzut, ni-se spuse că Garnier fusesse într'adevăr acolo, dar nimeni nu îndrăznise să se atingă de el, atâtea groază răspânda în juru-i. Noi eram hotărâți să punem capăt acestui regim de teroare, și deaceia am recurs la ajutorul câtorva câini poliști. Niște haine cari aparținură lui Garnier, fură date câinilor, iar detectivii cercetară toată colțurile în tovărășia acestor inteligente animale.

Zilele nesfârșit de lungi le petreceam în alarme false. În sfârșit, după ce d. Guichard căzuse iar într-o stare de supărare continuă, primiră știrea că ambii bandiți se aflau într-o casă numită villa Moarei Roșii la Nogent-sur-Marne.

Ultimul dintre bandiții automobiliști.

Puțin înainte de zorii zilei, această villă dela Nogent-sur-Marne, fu înconjurată, dar era imposibil a cineva să se poată apropia de ea. În toate patru părțile, pereții casei aveau găuri de unde locatarii puteau trage focuri de arme. În jurul casei se aflau o mulțime de tufșuri unde trebuia să se incurce oicine s'ar fi apropiat de ea. Vila era astfel situată încât nu putea fi atacată dela spate, deoarece era protejată de o mică colină. Se dădu ordinul ca noi toți să ne ascundem într'un fel de tranșee. Apoi am telefonat după un batalion de „Zonavi” și un număr de marinari în concediu se oferiră să ne fie de ajutor. Mai mulți zonavi se urcară în vârful colinei, încercând să arunce niște bombe în pereții vilei; din nenorocire însă, distanța era prea mare. Atunci luarăm în ajutor o mitralieră, și acoperiți de ea, mai mulți zonavi se apropiară și reușiră să arunce trei bombe de dinamită cari nimiciră însă numai un colț al casei.

Am hotărât atunci să recurgem la granate negre și o cantitate mare din acest teribil explosiv fu plasat pe țintă, care avu un rezultat distrugător. Printre ruine găsirăm trupurile neînsuflețite ale lui Garnier și Villemin. Astfel reușirăm să omorâm pe ultimii dintre acești feroce criminali. Ceilalți pe cari îi prinserăm în viață, se aflau în închisoarea „La Sante”, unde, după ce fură judecați și condamnați au fost ghilotinați.

Astfel Parisul începu iar să se simtă în liniște și siguranță.

Energia Fulgerului

Sunetului îi trebuie o secundă, ca să parcurgă 330 de metri. Deci pentru fiecare kilometru, sunetul are nevoie de trei secunde, ca să-l străbată. Cu cât distanța la care s'a produs fulgerul va fi mai mare, cu atât tunetului îi vor trebui mai multe secunde, ca să ajungă la noi.

Prin urmare, n'avem decât să observăm când a fulgerat și să socotim secunde, care trec, până se aude sunetul. Împărțind cu trei numărul acesta de secunde, aflăm câți kilometri sunt până la locul unde s'a produs fulgerul.

Dacă au trecut bunăoară 12 secunde dela producerea fulgerului, până ce auzim tunetul, înseamnă că noul se află la 4000 de metri (4 km.)

Spre a determina lungimea fulgerului îl fotografiem, calculăm depărtarea la care s'a produs, așa cum am arătat mai sus și măsurăm lungimea imaginii pe placă. Dacă cunoaștem distanța focală a aparatului, cu care au fotografiat, vom putea calcula, printr'o regulă de trei simplă, lungimea adevărată a fulgerului.

Distanța focală e notată, de obicei, pe aparat Raportul între această distanță și depărtarea la care s'a produs fulgerul, este egal cu raportul între imaginea fulgerului, măsurată pe placă, și lungimea adevărată.

S'a putut astfel afla că lungimea fulgerelor atinge 10, 15 și chiar 18 kilometri. Tot prin fotografiare, s'a constatat care e forma reală a fulgerelor. Cei vechi credeau că e în zigzag, și pe Jupiter fulgerătorul, cel mai mare zeu al lor, îl reprezentau totdeauna, cu un astfel de fulger în mână. Fulgerul însă e totdeauna încovoiat și foarte adevărat ramificat.

Durata fulgerului e un lucru ceva mai greu de calculat. Cu aparate speciale, mânuite de fizicieni experți, s'a putut determina, cu precizie, că durata fulgerului depinde de lungime și că variază între $\frac{1}{1000}$ din secundă și $\frac{1}{30000}$ din secundă.

Dealtminteri se constată că cele mai multe fulgere nu sunt unice, ci oscilatorii: după un fulger foarte strălucitor, se produce un altul ceva mai puțin strălucitor, apoi un al treilea și mai slab, și tot astfel mai departe.

Trăsătura de foc, care e fulgerul, încălzește straturile de aer, prin care trece și le dilată, la fel cum ar fi dilatate de o explozie puternică. Această dilatare produce o sguidure bruscă, sonoră, în toate punctele pe unde trece fulgerul, această sguidure sonoră, această mișcare de vibrație a aerului e tunetul.

Se înțelege acum ușor de ce tunetul se aude ca o rostogolire de bubuturi: sunetele pornesc din fiecare punct, pe unde trece fulgerul, toate deodată; dar dacă fulgerul e lung, de 4—5 km., sunetele, pornite din locul mai depărtat de observator, se vor auzi cu 12—15 secunde mai târziu, decât cele pornite dela extremitatea mai apropiată a fulgerului. Sgomotul tunetului va dura deci tot acest interval de timp. Când fulgerele sunt foarte depărtate, nu se mai aude tunetul, ci se văd doar fulgerele.

Trăsnetul e un fulger care se formează între un nor electricizat și pământ. Această descărcare electrică produce stricăciuni groaznice și dintre cele mai neașteptate: dă foc pădurilor, topește metalele, strică lucrurile și omoară ființele.

În veacul nostru, când oamenii se străduiesc să subjuge toate forțele naturale, și să le înhame la corul progresului, s'au găsit ingineri, cari să se gândească dacă nu s'ar putea întrebuința, pentru folosul omnirii, forța mare a trăsnetelor. Cu vre-o două veacuri în urmă, Benjamin Franklin a născocit mijlocul de-a ne apăra de efectele grozave

ale trăsnetului: a inventat paratrăsnetul.

Pe o vreme de furtună, Benjamin Franklin a înălțat un smeu, care avea un vârf metalic, legat, printr'un fir de mătase, de o cheie, pe care o ținea experimenterul în mână. Când smeul a ajuns sus, Franklin a simțit repetate comiții (sguiduri) electrice. Aceasta i-a arătat lui cum ne putem apăra de trăsnet: un vârf mai gros e așezat pe partea cea mai înaltă a edificiului, ce vrem să apărăm de trăsnet. Acest vârf se leagă, printr'un fir metalic impletit, cu pământul.

Când un nor încărcat cu electricitate va trece prin apropiere, și va determina încărcarea cu electricitate, de sens contrar, a tuturor obiectelor dela suprafață, paratrăsnetul, va lăsa această electricitate să se scurgă, sub forma de „vânt electric” și va descărca astfel pământul și toate obiectele din jur, prevenind trăsnetul.

Pe dealtă parte, dacă trăsnetul s'ar produce, el trebuie să se formeze între paratrăsnet și nor și atunci descărcarea electrică se scurge în pământ, fără nici o pagubă.

Dacă firele care leagă paratrăsnetul nu sunt suficient de groase, ele se pot topi.

În 1913 trăsnetul a căzut pe un coș de fabrică, înalt de 40 metri, care avea un paratrăsnet: deși legătura cu pământul era făcută de 12 fire, fiecare având 3.3 mm. diametru, totuși în unele locuri firele fuseseră topite.

Curentul a fost deci destul de intens, pentru că, dată fiind grosimea lui, să-l poată totuși încăzi, în timpul scurt cât durase descărcarea ($\frac{1}{1000}$ sau $\frac{1}{30000}$ din secundă) până la temperatura de 1.094 grade, la cât se topește metalul, din care firul fusesse făcut.

S'a calculat, din aceste date și alte similare, că energia unui singur trăsnet este egală cu 28.000 kilowati oră. Dacă socotim prețul kilowat-orei, la noi în țară, egal cu 5 lei, ceace e foarte puțin, înseamnă că un trăsnet reprezintă suma de 140.000 lei.

Când cugetăm însă că în unele furtuni avem 2—3 fulgere pe secundă și că sunt ținuturi, în India bunăoară, unde fulgerele se produc aproape continuu, câte 12 pe secundă, înțelegem că e vorba de energii prețuite la miliarde de lei, pe oră.

Oare omul va reuși să subjuge această enormă putere a electricității atmosferice și să împlinescă astfel visul mitologicului Prometeu, care avusese îndrăzneala să fure „focul din Cer?”

Toată măreția lui „Jupiter fulgerătorul” va fi atunci nimicită.”

Știința de mâine și inginerii născocitori, vor găsi desigur mijloacele, care să ducă la acest rezultat.

Marele zid al Chinei

Zidul formează două cârlige imense, care se întâlnesc la capete după ce parcurg, unul 800 și celălalt 1010 kilometri.

Zidul întreg cu ramificațiile sale măsoară în total cam șase mii trei sute de kilometri.

Intins în Europa, acest zid, pornind din Spania, ar străbate Franța, Germania, Austria, Ungaria, România, Rusia Europeană, și s'ar termina cam la jumătatea Rusiei Asiatice.

În China de azi, marele zid a format adesea în ultimile lupte civile un obstacol dificil, pentru una sau cealaltă tabără.

E neîndoios că o rasă harnică și cinstită, care poate înlăptui minunății de muncă ca cele pe care le reprezintă marele zid, are — chiar dacă trece printr'un moment critic — un viitor strălucit.

Cereți pretutindeni „REALITATEA”

CHIPURI ȘI TIPURI

... UNDE S'A INTRONAT SPIRITUL DELA LOGARNO

Sunt mulți cei cari au văzut filmul, în care joacă Tarzan, maimuța-om. Ilustrațiile noastre reprezintă o întreagă familie de cimpanzei, frați buni cu Tarzan. Maimuțele trăesc în bună prietenie cu fetița și câinii stăpânului.

Sultan I, cimpanzeul d-lui Poker Face, din Sumatra, se distrează jucând cărți cu stăpânul său, pe o sticlă de Vermuth.

FETE DIN POPOR DIN OLANDA

ALERGAREA „MARATHON“ IN GERMANIA

Această alergare se numește „Marathon“ ca o comemorare a curierului care a alergat o distanță de 42 km. ca să ducă știrea biruinței dela Marathon la Atena, iar la sosire a căzut jos murind pe loc. 11 națiuni au fost reprezentate în alergarea de 42 km. dela Berlin, iar premiul a fost câștigat de tânărul Mottmüller, un lituan, care a parcurs distanța într'o oră și 34 minute.

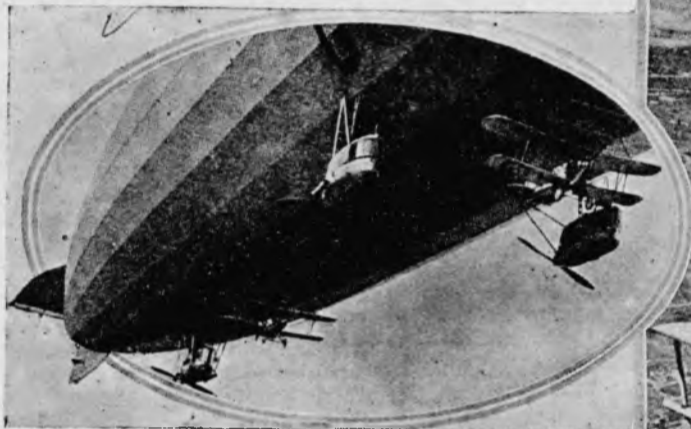
Nouile cuceriri ale aviației

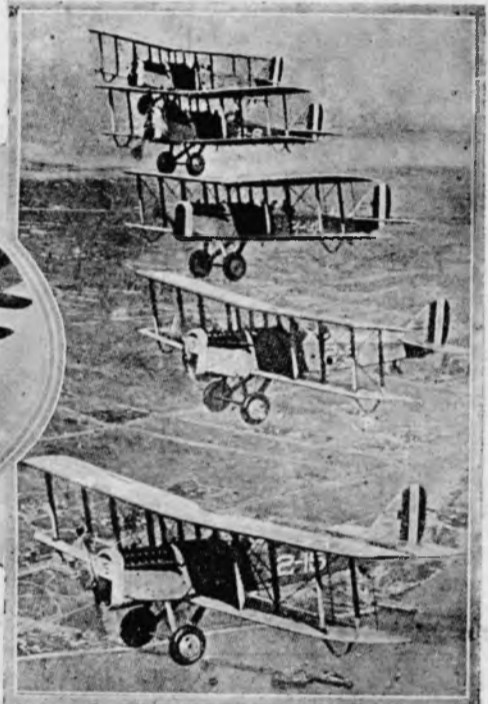
DESARMAREA!?

Aviația engleză face exerciții de tir. Aeroplanele în sbordasupra mării, se silesc să țintească unul umbra pe care o face celălalt. Probe identice sau făcute de către aviatorii englezi și pe uscat; spre a îngreuna însă încercarea tirul se face acum pe mare, pentruca ținta să fie mișcătoare.

Observatorul depe Mont-Blanc e aprovizionat cu ajutorul aeroplanelor, care în sbord lasă alimentele aduse prin parașuta care se vede în ilustrație. La fel se procedează, acum în urmă și pentru aprovizionarea turiștilor.

La Pulham în Anglia, pentru prima oară în istoria aviației s'au lansat două avioane de pe un dirijabil. Mașinile erau atașate sub balon. Un ofițer, aflat într'o încăpese specială, amenajată în dirijabil, a trecut în primul aeroplan, a pornit motoarele și în aceeași clipă s'a detașat. În minutul următor al doilea avion l-a urmat. Dirijabilul e o aeronavă engleză și poartă numărul R-33. — În dreapta: O curioasă fotografie a cinci aeroplane americane, în sbord deasupra orașului San Diego (California). Fotografia a fost făcută dintr'un al șaselea avion. Avioanele sborau exact cu aceeași viteză, păstrând aceeași linie și aceeași distanță între ele, lucru foarte dificil în mod obișnuit.

UN DIRIJOR ȘI O ORCHESTRĂ ENTUZIASTĂ

UN EX REGE PE TRONUL SĂU
Lui Prempo ex rege în Ashanti, i s'a îngăduit, după detronare, să locuiească în principatul său, ca simplu cetățean. Fotografia noastră îl arată stând pe tronul său. E prima dată când Majestatea Sa regele Prempo vine în fața obiectivului.

IUBITORII DE ZĂPADĂ. Un club sportiv din America face acum bobsleigh în munții „Colorado“, îmbrăcați în costum de baie. Se pare că acest sport face mare plăcere participanților, cari nu se tem de frig.

El: „Am venit să-ți spun că nu te mai iau în căsătorie. Am fost la o ghicitoare, care mi-a spus că peste o lună am să mă căsătoresc cu o blondă“.

Ea: „Nu-i nevoie; eu devin blondă într'a săptămână!“

Cețiți și răspândiți

„REALITATEA“

Cea mai mare revistă ilustrată